

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

s.b.o. De Catamaran

Plaats : Emmen
BRIN nummer : 19CO|C1
Onderzoeksnummer : 293522
Datum onderzoek : 13 juni 2017
Datum vaststelling : 28 juli 2017

SAMENVATTING

s.b.o. De Catamaran heeft haar kwaliteit op orde en de inspectie handhaaft het basisarrangement.

Wat gaat goed?

- Op s.b.o. De Catamaran werken het team en de directie enthousiast aan de verdere schoolontwikkeling.
- Het zicht op de ontwikkeling van de leerlingen is goed.
- De school stelt realistische doelen waarlangs de leerlingen zich ontwikkelen.
- Uit gesprekken met ouders en leerlingen blijkt dat de leerlingen worden gezien en dat het team goed benaderbaar is. Leerlingen en leraren vinden het een fijne school.
- Het lesgeven van de leraren is van voldoende niveau en de kwaliteitszorg is als goed beoordeeld.
- De leraren zijn SBO-geschoold en staan achter de visie en de gestelde doelen. Er is breed draagvlak voor de (verbeter)activiteiten.
- De directie stuurt goed aan en de processen lopen volgens plan.

Wat kan beter?

- De door de school gekozen programma's als 'positive behaviour support' (PBS) en 'de andere school' zijn gebaat bij een nieuwe impuls om de gestelde doelen te blijven halen.
- Bij de eindresultaten valt op dat begrijpend lezen lijkt te voldoen aan de voorlopig gestelde norm, maar dat de resultaten bij rekenen-wiskunde duidelijk achterblijven.

Wat moet beter?

In dit onderzoek hebben we op schoolniveau geen onderdelen gezien die vanuit wettelijke eisen vragen om directe verbetering.

1 INLEIDING

Wat voor onderzoek heeft de inspectie gedaan?

Volgens de wet moeten alle scholen eens in de vier jaar door de inspectie worden bezocht. Vanaf januari 2015 krijgen alle scholen die daarvoor in aanmerking komen een onderzoek met een concept-waarderingskader. Dit kader is in juni 2016 bijgesteld. Vanaf 24 oktober krijgen scholen een onderzoek met dit bijgestelde onderzoekskader voor 2017. Zo ook s.b.o. De Catamaran. Voor meer informatie over het nieuwe toezicht en de opzet van de vernieuwde kwaliteitsonderzoeken en het nieuwe onderzoekskader, zie de website van de inspectie www.onderwijsinspectie.nl.

Werkwijze

Op 13 juni 2017 hebben de volgende onderzoeksactiviteiten plaatsgevonden:

- een documentenanalyse;
- een presentatie door de school;
- gesprekken met verschillende groepen belanghebbenden: directie, intern begeleiders, leraren, ouders en leerlingen;
- observaties van de onderwijspraktijk in een aantal groepen. Deze observaties hebben wij samen met observanten van de school uitgevoerd.

Aan het eind van de onderzoeksdag hebben we een feedbackgesprek gevoerd met het bestuur, de schoolleiding, de intern begeleiders en de leraren van de school. In dit gesprek zijn de bevindingen en oordelen van de inspectie besproken en heeft de school aangegeven wat zij gaat doen met deze bevindingen.

Naast de beoordeelde standaarden hebben wij enkele aanvullende wettelijke aspecten beoordeeld. Wanneer niet voldaan is aan één of meer van deze artikelen, geven wij dat aan in paragraaf 3.2.

Leeswijzer

Hierna volgt eerst de conclusie van het onderzoek op s.b.o. De Catamaran. Hoofdstuk 3 geeft per kwaliteitsgebied de resultaten van het onderzoek. In hoofdstuk 4 is de reactie van het bestuur op het onderzoek en de rapportage opgenomen.

2 HOOFDCONCLUSIE

Ondanks de vele wisselingen op personeel gebied is de school er in geslaagd om de onderwijskwaliteit vast te houden. Tijdens het laatste inspectiebezoek (2014) zijn alle indicatoren tenminste als voldoende beoordeeld en waren drie indicatoren goed (bij de zorg en de kwaliteitszorg). Dat beeld zien we nu ook terug. De standaarden zicht op ontwikkeling, kwaliteitszorg en kwaliteitscultuur beoordelen we als goed en de overige standaarden zijn van voldoende kwaliteit.

3.1 Kwaliteitsoordelen op onderzochte standaarden

Kwaliteitsgebied Onderwijsproces		Onvoldoende	Voldoende	Goed
OP1	Aanbod		•	
OP2	Zicht op ontwikkeling			•
OP3	Didactisch handelen		•	
OP4	(Extra) ondersteuning		•	

Onderwijsproces

Aanbod

De school baseert het leerstofaanbod op de kerndoelen. Het aanbod is breed en modern van opzet. Er wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van ict-middelen en in de ateliers en studio's wordt projectmatig gewerkt. Voor leerlingen die meer aankunnen zijn er onder meer plusboeken. Aanschaf van meer additionele middelen voor die groep leerlingen heeft de aandacht van de school. Er is voldoende aanbod om actief burgerschap en sociale vaardigheden te bevorderen. De leerlingen ontvangen eveneens trainingen op het gebied van sociale vaardigheden.

Zicht op ontwikkeling en ondersteuning

Vanaf de binnenkomst van de leerlingen in de school werkt het team met een instrumentarium waarmee zij de leerlingen goed kunnen volgen in de ontwikkelingen en de vorderingen van het leerproces. Dat gebeurt onder meer met het leerlingontwikkelplan (LOP) en het ontwikkelingsperspectief (OPP). Daarin beschrijft de school voor iedere leerling de resultaten, de doelen en het uitstroomperspectief. In het groepsplan worden de dagelijkse activiteiten vastgelegd en bijgehouden.

De leraren kennen de leerlijnen per vakgebied. De leerling wordt geplaatst in een stamgroep en per vakgebied wordt bekeken in welke studio of atelier de leerling past. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de onderwijsbehoeften van de leerling. De informatie wordt vastgelegd in het groepsplan. De uitdaging blijft wel om hoge verwachtingen te houden en elke leerling weer uit te dagen om het maximaal haalbare na te streven. Daartoe kunnen diagnostische gesprekken een adequaat hulpmiddel zijn. In de studio (niveaugroep) kan een

leerling op- of afstromen. Dat komt echter niet vaak voor. De plannen bieden dus voldoende gegevens om vast te stellen waar de leerling zich bevindt in het leerproces. We hebben gezien dat de school daarmee keuzes maakt die voor de leerlingen leiden tot een effectieve leerroute om door te stromen binnen de school.

De leerlingen krijgen daarnaast extra ondersteuning in de motorische en de sociale ontwikkeling als blijkt dat dat nodig is. Ook de jonge leerlingen worden (met een gestructureerd observatie-instrument) systematisch gevolgd in hun ontwikkeling.

Didactisch handelen

Tijdens de lessen, die we samen met een observant van de school bezochten, hebben we gezien dat het didactisch handelen van de leraren voldoende kwaliteit heeft. We zien dat de leraren handelen op basis van de informatie die ze over de leerling hebben, maar daar is volgens ons nog wel winst te halen. Vooral door in de groep meer te differentiëren in tempo, het gericht aanbieden van strategieën en het geven van proces feedback. Er was rust in de klassen, mede door een adequaat klassenmanagement. De leraren realiseren in de meeste gevallen een taakgerichte en actieve leerhouding bij de leerlingen. Voorwaarde is wel dat het tempo dan hoog moet blijven.

Het was te zien dat de leraren afspraken hebben gemaakt over de lesopbouw en de vakdidactiek. Verder viel op dat het concept 'de andere basisschool', waarbij leerlingen zelf de gelegenheid krijgen om keuzes te maken in het eigen leerproces alleen terug te is bij de keuze in de ateliers. In de stamgroep en de studio's is die werkwijze nog nauwelijks aan de orde.

Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Onvoldoende	Voldoende	Goed
SK1	Veiligheid		•	
Kwaliteitsgebied Schoolklimaat		Kan beter	Voldoende	Goed
SK2	Pedagogisch klimaat		•	

Schoolklimaat

Veiligheid

De school maakt werk van de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen. De leerlingen weten waar ze aan toe zijn en kennen de regels. Op de gang en in de klassen wordt toegezien op de naleving van de regels en op het schoolplein stimuleren de pleinwachten de leerlingen tot spel. Bij conflicten en ruzies treedt het team adequaat op. De school heeft altijd een zogenoemde achterwacht paraat, voor het geval situaties uit de hand dreigen te lopen.

Het veiligheidsbeleid is door de stichting beschreven en daar waar nodig schoolspecifiek gemaakt. Er is een aanspreekpunt in het kader van pesten en een vertrouwenspersoon voor de leerlingen. De ouders geven aan dat het team aanspreekbaar is in situaties wanneer er sprake is van pesten of conflicten. Het jaarlijks monitoren van de beleving van de veiligheid vindt plaats, maar de gegevens gebruiken voor een plan van aanpak is nog een aandachtspunt.

Pedagogisch klimaat

SBO De Catamaran beschikt over duidelijke schoolregels. Met het programma PBS (positive behaviour support) worden de leerlingen begeleid in hun sociaal-emotionele ontwikkeling. Zo is er binnen de school een beloningssysteem ingevoerd waarbij leerlingen armbandjes verdienen door positief gedrag. De bandjes worden in de groep verzameld en ingezet voor een groepsbeloning. Door de personele wisselingen constateert het team dat de verdere invoering van PBS weer een nieuwe impuls nodig heeft.

De leraren zorgen voor een ontspannen sfeer en tijdens het schoolbezoek bleek dat de leraren en de leerlingen elkaar en onderling respectvol benaderen. In de gesprekken die we hebben gevoerd met de leerlingen en de ouders kwam naar voren dat er sprake is van een positief schoolklimaat.

In het pedagogisch klimaat liggen nog kansen om met het concept 'de andere school' meer gelijkwaardigheid tussen leraar en leerling te creëren ten aanzien van het eigenaarschap van het leerproces. Tijdens het eindgesprek zijn zaken genoemd als: diagnostische gesprekken voeren, meer rekening houden met meervoudige intelligenties en de leerlingen meer verantwoordelijk maken voor de inrichting van de leeromgeving.

Kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten		Onvoldoende	Voldoende	Goed	N.t.b.
OR1	Resultaten				•

Onderwijsresultaten

We beoordelen de cognitieve eindresultaten van de school niet, omdat voor het SBO nog geen definitieve normen zijn vastgesteld. Afgezet tegen de voorlopige inspectienormen, valt op dat de school de afgelopen jaren (2015 en 2016) onder de voorlopige inspectienormen scoort. Dat is het geval voor rekenen-wiskunde, hoewel we ook zien dat die resultaten in de groepen verbeteren. Het onderdeel begrijpend lezen ligt net op de norm.

De school brengt de resultaten helder in beeld. De door de school opgestelde normen zijn duidelijk en uit evaluaties van de resultaten blijkt dat men conclusies trekt die leiden tot (verbeter)acties.

Kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie		Onvoldoende	Voldoende	Goed
KA1	Kwaliteitszorg			•
KA2	Kwaliteitscultuur			•
KA3	Verantwoording en dialoog		•	

Kwaliteitszorg en ambitie

Kwaliteitszorg

We beoordelen de kwaliteitszorg als goed. De directie en het team van s.b.o. De Catamaran werken enthousiast en met veel inzet aan continue kwaliteitsverbetering. De school heeft ambitieuze doelen, die passen bij de maatschappelijke opdracht. De school evalueert de kwaliteit van de onderwijsresultaten en het onderwijsleerproces nauwgezet. Daarbij zet de school sterk in op verbeteringen bij het begrijpend lezen. Het jaarplan biedt handvatten om cyclisch, systematisch en planmatig te werken aan kwaliteitsverbetering. In stelsel van kwaliteitszorg werkt de school cyclisch volgens de methode plan, do, check en act.

De verbeteracties zijn planmatig en doelgericht van opzet. Met die werkwijze weet de school de basiskwaliteit vast te houden en uit te bouwen. Dat komt mede omdat de borging, het vastleggen van afspraken en processen, op orde is. De verantwoordelijkheidsverdeling tussen bestuur, directie en team is duidelijk.

Kwaliteitscultuur

De kwaliteitscultuur is eveneens van goed niveau. Binnen het team is er een groot draagvlak voor de gedeelde visie en ambities die de school heeft. Elke leraar is bereid om vanuit zijn/haar eigen rol te werken aan de verbetering van de onderwijskwaliteit. Het team spreekt van een professionele werkcultuur, waarin scholing een vanzelfsprekendheid is. Verder werkt het team aan de eigen professionaliteit door overleg, feedback en het binnenhalen van externe deskundigen. Tijdens het gesprek met het team bleek dat de leraren zich als professional serieus genomen voelen. Er is eveneens sprake van (gedeeld) onderwijskundig leiderschap en het eigenaarschap van de verbeteringen en vernieuwingen wordt door allen gevoeld en aanvaard. De pendelbeweging tussen top-down en bottom-up is daarmee goed in balans. Dat zien we ook terug in constructief overleg, waardering en onderling vertrouwen.

Er is sprake van onderwijskundig leiderschap en het team staat open voor feedback en kritiek, is bereid om te vernieuwen en heeft vertrouwen in elkaars expertise.

Verantwoordingen dialoog

De school voert een actieve dialoog met de omgeving over haar ambities en resultaten. Middelen daartoe zijn onder meer het organiseren van ouderavonden, het uitgeven van schoolplan en schoolgids. Er wordt een nieuwsbrief verspreid en er is een website actief. De formele tegenspraak is belegd bij de medezeggenschapsraad en de dialoog over meer praktische en organisatorische zaken gebeurt via de oudercommissie.

3.2 Overige wettelijke voorschriften

De inspectie concludeert dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.

4 REACTIE VAN HET BESTUUR

Dit rapport beschrijft de oordelen van de inspectie over de kwaliteit van het onderwijs op s.b.o. De Catamaran. We hebben de school en het bestuur gevraagd om de ontwikkelrichting aan te geven op basis van de eigen kwaliteitsoordelen en die van de inspectie. Hieronder geeft het bestuur zijn reactie:

Het bestuur en de directie van de Catamaran kunnen zich prima vinden in het rapport van het kwaliteitsonderzoek van 13 juni 2017. Hoe worden de bevindingen van het rapport betrokken bij de verdere ontwikkeling van de school?

Wat gaat goed?

In het nieuwe schoolplan 2017 – 2021 staan de belangrijkste actiepunten voor de komende vier schooljaren. Door de invoering van ParnasSys wil de school het zicht op de ontwikkeling van leerlingen nog meer verbeteren en vooral ook borgen. Dit in combinatie met het stellen van realistische doelen. Door het opzetten van nieuwe lijn voor gesprekken met ouders en leerlingen over de ontwikkeling van de leerling en de gestelde doelen, wil de school de contacten met ouders verbeteren. Op deze wijze borgt de school als het ware het goed benaderbaar zijn. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van het portfolio voor het kind, een voor de Catamaran nieuwe ontwikkeling.

Wat kan beter? PBS.

De Catamaran werkt nu enkele schooljaren met PBS. De begeleiding is tot nu toe gedaan door Yorneo. Het resultaat is een veelvoud van documenten en afspraken. In het schooljaar 2017 – 2018 wil de school alle afspraken en lessen bundelen en vertalen in een duidelijk en overzichtelijk geheel. Daarna wordt dit document gebruikt als rode draad voor de verdere implementatie van PBS in de dagelijkse lessen van de Catamaran. De bewaking van de afspraken en het uitvoeren van de lessen wordt gecoördineerd door één leerkracht in samenspraak met de locatieleider. In de geplande evaluaties (2 x per schooljaar) wordt plenair doorgenomen wat goed is en wat nog beter kan.

Eindresultaten rekenen en wiskunde.

De school werkt nu met de methode "Wereld in getallen". Deze voor de school nieuwe methode moet nog optimaal ingevoerd worden in de school. De school werkt nu (schooljaar 2016 – 2017) op een vast tijdstip met alle groepen aan rekenen en wiskunde. De leerlingen zijn verdeeld over niveaugroepen. Op deze wijze kan groepsdoorbrekend gewerkt worden. Zo krijgen alle leerlingen het

leerstofaanbod wat bij hun ontwikkeling past. Er is nu al een stijgende lijn te zien bij de rekenresultaten van de Catamaran. Doorgaan met dezelfde aanpak leidt uiteindelijk tot nog meer verbetering. Daarom zal de school op deze wijze blijven werken met extra aandacht voor de gewenste didactiek.

De intern begeleider en de locatieleider gaan tijdens hun klassenbezoeken in 2017 – 2018 ook extra aandacht besteden aan de toegepaste didactiek voor rekenen: speerpunt didactiek rekenonderwijs.

-

Eindresultaten begrijpend lezen.

We gaan werken met de nieuwste versie van Nieuwsbegrip XL. In het schooljaar 2017 – 2018 gaat de school deze methode verder uitbouwen met het accent op het integraal toepassen van regels voor begrijpend lezen voor alle vakken.

Ook hier geldt: wanneer de school consequent deze methode goed blijft volgen, komt er een verbetering in de leerresultaten.

In het schooljaar 2018 – 2019 gaan de intern begeleider en de locatieleider tijdens hun klassenbezoeken extra aandacht besteden aan de toegepaste didactiek voor begrijpend lezen: speerpunt didactiek begrijpend lezen.